

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	PHL_A505	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ: Η ΑΡΧΕΤΥΠΗ ΔΙΑΜΑΧΗ ΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα. Προαπαιτούμενη είναι μόνον η γνώση αρχαίων ελληνικών.		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ως reading course με αγγλική βιβλιογραφία)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.upatras.gr/courses/LIT2072/		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</p> <p>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης <p>και Παράρτημα Β</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων <p>Στο δέκατο βιβλίο της Πολιτείας (607b) ο πλατωνικός Σωκράτης αναφέρει (και τρόπον τινά εγκαινιάζει) μια δήθεν αρχαία (ή και αρχέγονη) διαμάχη ανάμεσα στην ποίηση και τη φιλοσοφία (παλαιά μὲν τις διαφορὰ φιλοσοφία τε καὶ ποιητικῆ). Προϋπόθεση για την ύπαρξη αυτής της αντιπαράθεσης είναι η σαφής διάκριση ανάμεσα στην ποίηση και τη φιλοσοφία. Η διάκριση όμως αυτή δεν απαντάται κατά την αρχαϊκή και πρώιμη κλασική εποχή, όταν η ποίηση εμπεριείχε φιλοσοφικές και κοσμογονικές απόψεις (π.χ. Ησίοδος) και η φιλοσοφία εκφραζόταν συχνά με έμμετρο λόγο (π.χ. Ξενοφάνης, Παρμενίδης, Εμπεδοκλής). Η διάκριση της φιλοσοφίας από την ποίηση αποτελεί, σε μεγάλο βαθμό, δημιούργημα του ίδιου του Πλάτωνα, ο οποίος επιθυμούσε να αντικαταστήσει την παραδοσιακή αυθεντία των ποιητών με τον ιδιαίτερα αναβαθμισμένο, και τελικά</p>
--

ηγετικό, ρόλο των φιλοσόφων στην ιδανική πολιτεία. Παρά ταύτα, η αντιπαράθεση της φιλοσοφίας με την ποίηση δεν αποτελεί απλώς και μόνον μια ιστορική επινόηση ή κατασκευή. Αντιθέτως, εκφράζει καθαρά, και σχεδόν αρχετυπικά, την αντίθεση ανάμεσα σε δύο διακριτές στάσεις ζωής και δύο διακριτές αντιλήψεις για την αλήθεια: την αλήθεια του διασκεπτικού και συλλογιστικού λόγου, των επιχειρημάτων και της λογικής συνέπειας έναντι της αλήθειας των δυναμικών εικόνων, των φαντασιακών παραστάσεων, της αφήγησης και του μύθου. Αμφότερα τα είδη αλήθειας διατυπώνονται με ανθρώπινο λόγο και αποτελούν διακριτές τροπικότητές του. Αμφότερες οι στάσεις ζωής αποτελούν ολιστικές αντιλήψεις για τη θέση του ανθρώπου στον κόσμο και τις δυναμικές σχέσεις του με συνανθρώπους και θεούς. Ενώ, όμως, η φιλοσοφία προκρίνει τη γνώση και τη λογική κατανόηση του κόσμου και των αρχών του ως στόχους του ανθρώπινου λόγου, η ποίηση προκρίνει με τον λόγο της, ενθουσιαστικό και εμπνευσμένο, τη θυμική ανταπόκριση και τη διαισθητική μέθεξη στην πολύμορφη φαντασμαγορία της ζωής.

Το μάθημα αποτελεί μια περιδιάβαση στις απόψεις για την προέλευση, το νόημα, τον σκοπό, τις ωφέλειες και τα πιθανά μειονεκτήματα της ποίησης για τη ζωή που βρίσκουμε στην αρχαία ελληνική γραμματεία της κλασικής εποχής, με ειδική εστίαση στην πραγματεία *Περί Ποιητικής* του Αριστοτέλη, η οποία αποτελεί την αρχαιότερη σωζόμενη απόπειρα να αντιμετωπιστεί η ποίηση αυτοτελώς ως αναπαράσταση (*μίμησις*) της ανθρώπινης ζωής με γνωστικές και συναισθηματικές συνέπειες για τους αποδέκτες της.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση να:

1. Κατανοούν βασικές αντιλήψεις των αρχαίων Ελλήνων για την ποίηση.
2. Αναγνωρίζουν τον βαθμό αυτοσυνειδησίας σχετικά με το έργο τους που διέθεταν οι αρχαίοι ποιητές, αρχής γενομένης από τον Όμηρο.
3. Έχουν μια συνολική εικόνα του πότε, πώς, με ποιους στόχους και σε ποιες συνθήκες άρχισαν σοφιστές, ρήτορες και φιλόσοφοι να ασχολούνται θεωρητικά με την ποίηση.
4. Αναγνωρίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στις βασικές απόψεις για την ποίηση που παρουσιάστηκαν στην αρχαία Ελλάδα: η ποίηση ως θεόπνευστη αποκάλυψη, η ποίηση ως ανθρώπινη τέχνη, η ποίηση ως ψεύδος μεν αλλά και καθρέφτης της ζωής, η ποίηση ως επιφανειακή απομίμηση του κόσμου, η ποίηση ως αναπαράσταση καθολικών αληθειών.
5. Κατανοούν τους λόγους που οδήγησαν τον Πλάτωνα στην αποπομπή των ποιητών από την ιδανική πολιτεία (*Ιων*, *Πολιτεία* 2, 3 και 10), σύμφωνα με το επινοημένο δόγμα της αρχέγονης αντίθεσης ποίησης και φιλοσοφίας.
6. Αντιλαμβάνονται τη σημασία της ποίησης ως *μιμήσεως* σύμφωνα με το *Περί Ποιητικής* σύγγραμμα του Αριστοτέλη.
7. Ερμηνεύουν συνολικά την αντίληψη για την τραγωδία και την κάθαρση των παθών που παρουσιάζει ο Αριστοτέλης.
8. Εκτιμούν την ιστορική αξία και την επικαιρότητα της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνικής κριτικής.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Ικανότητα προσεκτικής ανάγνωσης κειμένων
- Παραγωγή νέων ιδεών
- Άσκηση της κριτικής δύναμης του λόγου
- Προαγωγή ελεύθερης και δημιουργικής σκέψης

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Τι είναι η λογοτεχνική κριτική;
- Η προϊστορία της λογοτεχνικής κριτικής στην ελληνική αρχαιότητα.
 - Όμηρος, Ησίοδος και αρχαϊκή λυρική ποίηση.
 - Οι απόψεις του Γοργία.
 - Οι *Βάτραχοι* του Αριστοφάνη.
 - Ο μικρός διάλογος *Ίων* του Πλάτωνα.
 - Οι πλατωνικές απόψεις για την ποίηση στην *Πολιτεία* (βιβλία 2 και 3) και η απαρχή της αρχέγονης διαμάχης ποίησης και φιλοσοφίας (βιβλίο 10).
- Η έναρξη της ιστορίας της (λογοτεχνικής) κριτικής: Το *Περί ποιητικής* σύγγραμμα του Αριστοτέλη.
- Η ποίηση ως *μίμησις*: μέσα, αντικείμενα και τρόποι μίμησης.
- Σχέση ποίησης, φιλοσοφίας και ιστοριογραφίας.
- Οι απόψεις του Αριστοτέλη για την τραγωδία.
 - Η τραγωδία ως *μίμησις πράξεως σπουδαίας και τελείας*.
 - Τα *κατά ποιόν* και τα *κατά ποσόν* μέρη της τραγωδίας.
 - Η σημασία και η καθολικότητα του μύθου.
 - Η *οικεία τῆς τραγωδίας ἡδονή*.
- Οι απόψεις του Αριστοτέλη για το έπος.
- Γενικά χαρακτηριστικά της φιλοσοφικής (λογοτεχνικής) κριτικής στην ελληνική αρχαιότητα: η ιστορική σημασία και η επικαιρότητά τους.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	Διαλέξεις και συζήτηση στην τάξη, πρόσωπο με πρόσωπο επίλυση αποριών στο γραφείο.											
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας με τη χρήση παρουσιάσεων με power point. Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class.											
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="663 1480 1007 1547"><i>Δραστηριότητα</i></th> <th data-bbox="1007 1480 1356 1547"><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="663 1547 1007 1581">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="1007 1547 1356 1581">39</td> </tr> <tr> <td data-bbox="663 1581 1007 1648">Προετοιμασία κειμένου και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="1007 1581 1356 1648">26</td> </tr> <tr> <td data-bbox="663 1648 1007 1682">Αυτοτελής Μελέτη</td> <td data-bbox="1007 1648 1356 1682">60</td> </tr> <tr> <td data-bbox="663 1682 1007 1783">Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td data-bbox="1007 1682 1356 1783">125</td> </tr> </tbody> </table>		<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	39	Προετοιμασία κειμένου και ανάλυση βιβλιογραφίας	26	Αυτοτελής Μελέτη	60	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>											
Διαλέξεις	39											
Προετοιμασία κειμένου και ανάλυση βιβλιογραφίας	26											
Αυτοτελής Μελέτη	60											
Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125											
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p>	Γλώσσα αξιολόγησης: ελληνικά											

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

Μέθοδος αξιολόγησης: συμπερασματική

Γραπτές εξετάσεις που περιλαμβάνουν:

- Ερωτήσεις σύντομης απάντησης
- Ερωτήσεις ανάπτυξης

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Ελληνόφωνα εγχειρίδια για το Περί Ποιητικής του Αριστοτέλη

1. Γιατρομανωλάκη, Ιωάννα, *Αριστοτέλης Περί Ποιητικής*, Αθήνα: Καρδαμίτσα 2024. (133033680)
2. Μελίστα, Αλεξάνδρα, *Μύθος και τραγωδία στην Ποιητική του Αριστοτέλη*, Αθήνα: Σμίλη 2017.
3. Λυπουρλής, Δημήτριος, *Αριστοτέλης, Ποιητική*, Θεσσαλονίκη: Ζήτρος 2008. (77112485)
4. Fuhrmann, M., *Αρχαία λογοτεχνική θεωρία: Εισαγωγή στον Αριστοτέλη, τον Οράτιο και τον "Λογγίνο"*, μτφρ. Μ. Καίσαρ, επιμ. Δ. Ιακώβ, Αθήνα: Παπαδήμας 2010. (86053804)
5. Grube, G. M. A., *Ο Αριστοτέλης για την ποίηση και το ύφος*, μτφρ. Γ. Χρυσάφης, Αθήνα: Καρδαμίτσα 1995. (24592)
6. Δρομάζος, Στάθης, *Αριστοτέλους Ποιητική*, Αθήνα: Κέδρος 1982. (12468083)

Βιβλιογραφία για την αρχαία λογοτεχνική κριτική

Ελληνόφωνη

1. Russell, D. A., *Λογοτεχνική κριτική στην αρχαιότητα*, μτφρ. Α. Παπασυριόπουλος, επιμ. Ο. Μπεζαντάκου, Αθήνα: Καρδαμίτσα 2013.
2. Kennedy, G. A. (επιμ.), *Αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή κριτική*, μτφρ. Φιλίππου,

επιμ. Α. Ρεγκάκος, Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών 2010.
(3193)

Αγγλόφωνη

1. Ford, A., *The Origins of Criticism: Literary Culture and Poetic Theory in Classical Greece*. Princeton, NJ: Princeton University Press 2002.
2. Grube, G. M. A., *The Greek and Roman critics*. Toronto: University of Toronto Press 1965.
3. Halliwell, S., *Between Ecstasy and Truth: Interpretations of Greek Poetics from Homer to Longinus*. Oxford and New York: Oxford University Press 2011.
4. Hunter, R., *Critical Moments in Classical Literature*. Cambridge: Cambridge University Press 2009.
5. Russell, D. A., [Literary Criticism in Antiquity](#). In the [Oxford Classical Dictionary](#). Digital edition. Edited by S. Goldberg. New York: Oxford University Press 2016.
6. Russell, D.A. & Winterbottom, M. (επιμ.), *Ancient Literary Criticism: The Principal Texts in New Translations*, Oxford: Oxford University Press 1972.

Βιβλιογραφία για την (αρχαία) διαμάχη ποίησης και φιλοσοφίας

1. Burns, John, Flamm, Matthew Caleb, Gaham, William, Quinn, Stephanie, *The Quarrel Between Poetry and Philosophy: Perspectives Across the Humanities*, New York & London: Routledge 2021.
2. Barfield, Raymond, *The Ancient Quarrel between Philosophy and Poetry*, Cambridge: Cambridge University Press 2015.
3. Most, Glenn, “What Ancient Quarrel between Philosophy and Poetry?”, P. Destrée and F.-G. Hermannn (eds.), *Plato and the Poets*, Leiden: Brill 2011, 1-20.

4. Levin, Susan, *The Ancient Quarrel between Philosophy and Poetry Revisited: Plato and the Greek Literary Tradition*, Oxford: Oxford University Press 2001.
5. R. Kannicht, *Η παλαιά διαμάχη ποίησης και φιλοσοφίας (διάγραμμα για την αρχαία ελληνική αντίληψη περί λογοτεχνίας)*, μτφρ. Δ. Ιακώβ. 2η έκδ. Αθήνα: Λωτός 1997.
6. Gould, Thomas, *The Ancient Quarrel between Poetry and Philosophy*, Princeton: Princeton University Press 1990.
7. Rosen, Stanley, *The Quarrel between Philosophy and Poetry*, New York & London: Routledge 1988.